

جمیل

الاصبر

قرآن آئینه صابران

بتول جمشیدیان

صبر یک پدیده ذهنی نیست و نه پوچ و خیالاتی و بی ربط و ایده آلیستی بلکه از اصول مسلم وجود است که اسلام این مکتب مترقی و پویا به آن توجه تام و کامل دارد؛ زیرا انسان مؤمن و هدفدار نمی تواند بدون صبر مسیر خود را طی کند و اسلام صبر را یکی از مترقی ترین اصول اجتماعی دانسته و مردم و جامعه را به سوی صبر دعوت می کند.

صبر یک پدیده صد در صد علمی و عینی است که به بعضی از ابعاد صبر از دیدگاه قرآن می پردازیم:
۱. انسان باید از جهان آفرینش درس صبر بیاموزد.

پروردگار جهان که به اراده حکیمانه خویش جهان را به تدریج آفرید به پیامبرش امر می دهد که با توجه به این امر باید برداشت صبر از آن بنمایی

﴿ولقد خلقنا السموات والارض وما بينهما في ستة ايام وما مسنا من لغوب، فاصبر على ما يقولون﴾
(سوره ق، آیه ۳۸ و ۳۹)؛ «ما زمین و آسمان را در شش روز آفریدیم و هیچ رنج و سختی به ما نرسید. پس برآنچه می گویند صبر و شکیبایی به خرج ده».

۲. صبر از بزرگترین آثار ایمان است

انسان مؤمن به جهان بینی الهی در همه ابعاد زندگی نیازمند است و به صبر توجه کامل دارد؛ زیرا تنها راه سعادت است. خداوند همواره مؤمنان را به صبر سفارش فرموده است:

﴿يا ايها الذين امنوا اصبروا و صابروا و رابطوا و اتقوا الله﴾ (سوره آل عمران، آیه ۲۰۰)؛ «ای اهل ایمان صبور باشید و یکدیگر را به شکیبایی سفارش کنید و باهم پیوند برقرار سازید و تقوا پیشه کنید».

﴿ولنبلوكم بشيء من الخوف والجوع ونقص من الاموال والانفس والثمرات وبشر الصابرين﴾ (سوره بقره، آیه ۱۵۵)؛ «و شما را از طریق خوف و گرسنگی و کمبود مالی و جانی و بهره های زندگی به آزمایش در می آوریم و به صابران بشارت ده».

۳. از ارکان اصلی هر تحول بنیادی و اصولی صبر است.

﴿وان تصبروا و تقوا لا يضركم كيدهم شيئاً﴾ (سوره آل عمران، آیه ۱۲۰)؛ «اگر صبر و تقوا پیشه کنید و مکر و حيله های آنها به شما ضرری نخواهد رساند».

۴. صبر از مهمترین شرایط رهبری و پیشوایی است

رهبری امت در مسیر خدایی امری است که لازمه اش صبر است و به همین سبب قرآن خطاب به پیامبر می فرماید:

﴿وجعلنا منهم أئمة يهدون بأمرنا لما صبروا﴾ (سوره سجده، آیه ۲۴)؛ «به جهت شکیبایی که به خرج دادند آنها را پیشوا قرار دادیم تا مردم را هدایت کنند».

یکی از صفات شاخص پیامبران اولو العزم به عنوان رهبر صبر است. ﴿فاصبر كما صبر اولو العزم من الرسل﴾ (سوره احقاف، آیه ۳۵)

۵. توجه به عامل صبر باعث توجه به زمان و پرهیز از شتابزدگی می شود پرهیز و شتابزدگی همواره اثرات سوئی به بار می آورد و ما در پهنه تاریخ عواقب بی صبری را که همگی یأس و پشیمانی و ضرر و زیان بوده است را به خوبی مشاهده می کنیم. به همین جهت قرآن به پیامبر فرمان می دهد تا به پیروزی که نتیجه صبر است نائل آید.

﴿فاصبر ان وعد الله حق﴾ (سوره غافر، آیات ۵۵ و ۷۷)؛ «صبر کن که همانا وعده خداوند حق است».

۶. صبر عامل افزایش برد نیروهاست

تاریخ به ویژه تاریخ زندگی پیامبر همین امر را نشان داده که چه بسا افراد کم بر کثرت افراد پیروز می شوند و این نبوده است مگر به خاطر عامل صبر

﴿ان الله مع الصابرين﴾ (سوره بقره، آیه ۱۵۳)؛ «همانا خدا با صابران است»

۷. از آثار صبر، تقوا و توکل و ورع و صفات عالی دیگر است

انسانی صبور است که قوانین خداوندی را به کار می بندد و در نتیجه باتقوا می شود. تقوا به مفهوم وسیع آن همه ابعاد زندگی را فرا می گیرد

﴿ان تصبروا و اتقوا فان ذلك من عزم الامور﴾ (سوره آل عمران، آیه ۱۸۶) «اگر صبر و تقوا پیشه سازید این دو امر از اصول حیاتی کارهای اساسی و مهم است».

۸. صبر در برابر تمایلات نفسانی

سرکشی خواسته های نفسانی و غرایز است که انسان را از جاده های حق منحرف می کند و گام های سست آن را استوار می گرداند. یوسف سمبل بزرگی است در تاریخ که قرآن درباره صبر شگفت انگیز او در برابر خواهش زلیخا سخن به میان می آورد.

﴿انه من يتق و يصبر فان الله لا يضيع اجر المحسنين﴾ (سوره یوسف، آیه ۲۰)؛ «هر کس که تقوا و صبر پیشه کند خداوند پاداش نیکوکاران را ضایع نمی کند».

۹. صبر وسیله آگاهی و شناخت است

همه تلاش های علمی که به نتیجه می رسد، براساس ایمان و اعتقاد به صبر و شکیبایی است در چهار مورد خداوند کلمه صبر را به عنوان عامل شناسایی آثار خداوند و کشف اسرار جهان آورده است. که از آیات به خوبی روشن می شود که رابطه سه گانه ای بین آثار خلقت خداوند، علم و صبر است.

﴿ان في ذلك لآيات لكل صبار شكور﴾ (سوره ابراهیم، آیه ۵)

﴿ان في ذلك لآيات لكل صبار شكور﴾ (سوره لقمان، آیه ۳۱)

﴿ان في ذلك لآيات لكل صبار شكور﴾ (سوره سبا، آیه ۱۹)

﴿ان في ذلك لآيات لكل صبار شكور﴾ (سوره شوری، آیه ۳۲)